УДК 636.22/.28.082.4.034

ЗВ'ЯЗОК МОЛОЧНОЇ ПРОДУКТИВНОСТІ З ПОКАЗНИКАМИ ВІДТВОРНОЇ ЗДАТНОСТІ ТА ГОСПОДАРСЬКОГО ВИКОРИСТАННЯ У КОРІВ ЧОРНО-РЯБОЇ ПОРОДИ

Кальчук Л.А.
Державний агроекологічний університет України, м. Житомир
Пелехатий М.С.
Інститут сільського господарства Полісся УААН

Проаналізовано зв'язок молочної продуктивності з показниками відтворної здатності та господарського використання у корів чорно-рябої породи різного походження

чорно-ряба порода, лінія, генотип, сервіс-період, сухостійний період, міжотельний період, вік при першому отеленні, відтворна здатність, молочна продуктивність, лактація

Інтенсифікація виробництва молока неможлива без подальшого вдосконалення племінних і продуктивних якостей маточного поголів'я шляхом виведення нових конкурентоздатних порід, типів і ліній тварин, пристосованих до умов високомеханізованих технологій.

Підвищення продуктивності худоби передбачає ефективне використання генофонду кращих порід зарубіжної селекції та збереження і раціональне використання в селекційному процесі цінних якостей місцевої худоби, зокрема добрих відтворних якостей та міцної конституції [3].

Наші дослідження проведено на коровах місцевої і німецької чорно-рябої породи з різною часткою спадковості за голштинською породою в племзаводі дослідного господарства "Рихальське" Ємільчинського району Житомирської області. За походженням тварини належали в основному до найбільш поширених генеалогічних голштинських ліній: Віс Бурке Айдіала, Рефлекшн

Соверінга, Монтвік Чіфтейна та Сейлінг Трайджун Рокіта. Загальний обсяг вибірки склав 517 голів.

Оцінку тварин здійснювали за даними зоотехнічного та племінного обліку. У дослідженнях молочну продуктивність корів подано надоєм за 305 днів лактації, прижиттєвим та на один день життя.

Математичний аналіз проведено за загальноприйнятими методами варіаційної статистики [1,2].

Стадо племзаводу характеризується досить високими для зони Полісся показниками молочності. Так, надій корів за 305 днів або скорочену першу лактацію становив 3536± 43,6 кг, другу – 3744±51,4, третю – 3896 ±65,6 кг.

Надій корів німецької селекції переважає молочність тварин місцевого походження на 1027, 710, 233 кг за 1, 2 і 3 лактації і становить відповідно 4180± 72,1, 4198 ± 84,3, 4118 ± 99,8 кг і зумовлений впливом генотипу.

Корови німецької селекції відзначаються значним прижиттєвим надоєм порівняно з місцевою популяцією – 14291 ± 1045,2 кг і надоєм на 1 день життя 5,3 ±0,27 кг.

Про вплив спадкових факторів свідчить підвищення надою за обстежені лактації при зростанні кровності за голштинською породою, а також належністю корів до певних генеалогічних угрупувань. Так, найбільш продуктивними виявились корови-первістки ліній Монтвік Чіфтейна – 3554±965 кг (n = 110) і Рефлекшн Соверінга – 4120± 111,8 кг (n = 88). Для корів цих ліній характерний і найвищий прижиттєвий надій та надій на один день життя – відповідно 11517 і 4,7 кг, 16045 і 5,8 кг.

При оцінці впливу віку першого отелення на молочну продуктивність (табл.1) нами не встановлено вірогідної різниці між надоями за 1, 2 та 3 лактації. Разом з тим, найбільший прижиттєвий надій мали корови, вік першого отелення яких був у межах 25-35 міс – 12044 -12056 кг відповідно.

1.Залежність молочної продуктивності корів від віку при першому отеленні

Вік при першому отеленні, міс	Надій, кг							
	1 лактація n = 517		2 лактація n = 357		3 лактація n = 204		прижиттєвий n = 194	
	n	M± m	n	M± m	n	M± m	n	M± m
до 25	70	3596±126	51	4077±157	28	3844±162	24	11112±1514
25-30	197	3484±73	145	3922±90	83	3801±109	82	12044±767
31-35	166	3569±80	116	4090±104	61	3998±111	55	12056±884
36-40	78	3513±114	43	3750±136	30	3872±145	32	11071±1352
понад 40	6	3949±229	2	3542±437	2	4297±305	1	19406

Що стосується впливу величини сервіс-періоду на надій корів (табл.2), то він відображає загальну тенденцію – зі зростанням його тривалості збільшується молочна продуктивність.

Разом з тим, тривалість сервіс – періоду в оптимальних межах (до 80 днів), дасть змогу отримувати теля від кожної корови і найбільшу кількість молока за весь період її господарського використання.

2.Залежність молочної продуктивності корів від тривалості сервіс–періоду

Тривалість сервіс-періоду, днів	Надій,кг							
	1 лактація n = 517		2 лактація n = 357		3 лактація n = 204		прижиттєвий n = 194	
	n	M±m	n	M± m	n	M± m	n	M± m
до 80	153	3326±72	113	3602±95	60	3560± 114	38	8722±152
81-100	63	3312±130	49	3808±126	30	4032± 132	39	13069±1151
101-120	46	3496±131	29	4001±160	29	4010 ±158	24	13422±1058
121-140	47	3838±126	24	3682±137	14	3685 ±311	24	13200±1206
понад 140	208	3700±73	142	3792±86	71	4117± 117	69	11753±878

Молочна продуктивність корів зумовлена також низкою інших показників відтворної здатності. Зокрема, тривалість сухостійного періоду корів повинна підтримуватись у межах біологічної норми (50-60 днів). Разом з тим, корови – первістки з величиною сухостійного періоду понад 70 днів перед другою лактацією мають досить високу молочну продуктивність – 3838 кг (табл. 3).

3.Залежність молочної продуктивності корів від тривалості сухостійного періоду

Тривалість сухостійного періоду, днів	Надій,кг					
	2 лактація n = 357		3 лактація n = 204		прижиттєвий n = 194	
	n	M±m	n	M±m	n	M±m
До 30	5	4114± 269	2	3381± 453	1	4551
31-40	28	3799± 207	7	4164± 444	1	3629
41-50	26	3473± 194	14	4158± 205	6	6836± 2571
51-60	44	3779± 140	31	3875± 211	18	10446± 1161
61-70	69	3549± 116	36	3849± 112	38	12651± 1230
понад 70	185	3838± 71	114	3874± 89	130	12101± 614

При оцінці впливу міжотельного періоду (МОП) на молочну продуктивність нами встановлено, що найвищі показники надою мали тварини, міжотельний період у яких тривав 380-440 днів. Разом з тим, у цих тварин був і найбільший прижиттєвий надій, який склав – 12798 -13766 кг відповідно (табл.4).

4.Залежність молочної продуктивності корів від тривалості міжотельного періоду

Тривалість МОП, дн.	Надій, кг							
	1 лактація n = 517		2 лактація n = 357		3 лактація n = 204		прижиттєвий n = 194	
	n	M±m	n	M±m	n	M±m	n	M±m
до 360	159	3332±69	116	3593±92	66	3602±108	40	9334±1178
361-380	62	3281±133	47	3871±130	26	3995±142	37	12642±1178
381-400	44	3580±135	31	3956±161	26	3947±162	23	12854±1076
401-420	49	3734±125	24	3889±155	15	3900±304	27	13766±1153
421-440	37	3816±167	38	3488±144	7	4237±178	20	12798±1546
понад 440	166	3695±83	101	3854±104	64	4053±120	47	11271±1101

Примечание:

Висновок. *Молочна продуктивність корів зумовлена, в певній мірі, їх відтворними якостями. Тому їх урахування й оптимізація сприятиме більш повній реалізації генетичного потенціалу тварин за надоєм.*

Бібліографічний список

1.Меркурьева Е. К. Биометрия в селекции и генетике сельскохозяйственных животных. - М.: Колос, 1970.– 424с.

2.Плохинский Н.А. Руководство по биометрии для зоотехников.– М.: Колос, 1969.– 255с.

3.Формування внутріпородних типів молочної худоби / В.П.Буркат, М.Я. Єфіменко, О.Ф. Хаврук і ін. – К.: Урожай, 1992.– С. 45-56.

Проанализирована связь молочной продуктивности с показателями воспроизводительной способности и хозяйственного использования у коров черно-пестрой породы разного происхождения.

The link of dairy milk yield with fertility ability and economic use at cows of black - motley breeds of different origin is analysed